

بررسی رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران شرکت‌های خدمات مشاوره کشاورزی و عوامل مؤثر بر آن (مورد مطالعه: استان ایلام)

علیرضا پور سعید*

دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ایلام، ایلام، ایران

امیر بهادر محمودی

دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ایلام، ایلام، ایران

چکیده

تحقیق حاضر با هدف بررسی رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای کشاورزی استان ایلام و شناسایی عوامل مرتبط با آن انجام شده است. تحقیق از نوع همبستگی و به روش پیمایشی انجام شد. جامعه آماری تحقیق، آموزشگران کشاورزی استان ایلام بودند ($N=950$). حجم نمونه با استفاده از جدول کرجسی و مورگان ۱۷۵ نفر برآورد گردید ($n=175$). نمونه‌گیری به روش طبقه‌ای با انتساب متناسب انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بوده که روایی محتوایی آن با نظر جمعی از متخصصان ترویج و آموزش کشاورزی تأیید شد. جهت سنجش میزان پایایی پرسشنامه، آلفای کرونباخ در مرحله پیش‌آزمون، برای بخش‌های مختلف پرسشنامه، بالاتر از $0/79 = \alpha$ محاسبه شد. میانگین رفتار اطلاع‌یابی افراد $2/81$ حاصل گردید که در نتیجه سطح رفتار اطلاع‌یابی افراد به‌طور میانگین در حد ضعیف می‌باشد. معادله رگرسیونی نشان داد که میزان آشنایی به زبان انگلیسی، ساعات کار با کامپیوتر در شبانه‌روز، معدل آخرین مقطع تحصیلی و ساعات کار با اینترنت در شبانه‌روز حدود ۲۹ درصد از تغییرات رفتار اطلاع‌یابی را تبیین نموده است.

واژه‌های کلیدی: آموزشگر، اطلاعات، رفتار اطلاع‌یابی، کشاورزی، استان ایلام.

* - نویسنده مسئول مکاتبات، a_poursaeed@yahoo.com

مقدمه

در عصر حاضر به کمیت و رشد طولی اطلاعات بیش از کیفیت اطلاعات تولیدی پرداخته شده است و افزایش روز افزون اطلاعات، افراد را در جهت گردآوری و سازمان‌دهی اطلاعات با مشکل مواجه ساخته است. این امر نه تنها تأمین‌کننده انواع نیازهای اطلاعاتی افراد نمی‌باشد، بلکه واقع شدن اطلاعات بارز در میان انبوه اطلاعات و داده‌های زائد، افراد را با چالش‌های فراوانی روبرو می‌سازد. مسئله آلودگی و پالایش اطلاعات ضرورت کسب مهارت دستیابی به اطلاعات را بیش از پیش آشکار می‌نماید. در چنین شرایطی افراد ناچار هستند که در میان انبوه اطلاعات به استخراج منابع موردنیاز خود بپردازند (Dilek-Kayaoglu, 2014). فرایند استخراج اطلاعات مطلوب در میان انبوه اطلاعات هجو، مستلزم صرف وقت می‌باشد. افراد در فرایند جست‌وجوی اطلاعات وارد مجاری اطلاعاتی می‌شوند که برخاسته از نیازهای اطلاعاتی آنان است. چنین شرایطی نیاز به استراتژی‌های جست‌وجوی اطلاعاتی را در نسل حاضر ایجاد می‌کند. (Head & Eisenbery, 2011) لذا داشتن مهارت‌های مرتبط فنی و دانش لازم در دستیابی به اطلاعات دلخواه در فرد، ضروری می‌باشد (Julien & barker, 2009). چنانچه این مهارت‌ها توسعه نیابند، رفتار اطلاع‌یابی افراد را متأثر می‌سازد که منجر به طولانی‌تر شدن مسیر اطلاع‌یابی و ایجاد اضطراب اطلاعاتی خواهد شد. توانایی دستیابی به اطلاعات تا حدی مهم است که امروزه توانایی دستیابی به اطلاعات به‌عنوان یکی از عناصر ضروری قرن بیست و یکم مطرح شده است (نوروزی و همکاران، ۱۳۸۹؛ نصیری، ۱۳۸۴؛ Chowdhury et al., 2011). از سوی دیگر بدیهی است که اطلاعات باید با نیازهای خاص و متغیر کاربران مطابقت داشته باشد. از آنجاکه یکی از اهداف تولید و انتشار اطلاعات تأمین نیازهای اطلاعاتی کاربران است، کسب اطلاعات درباره آن‌ها می‌تواند در شناخت نیازها و رفع مشکلات آن‌ها در جهت جست‌وجوی اطلاعات مؤثر واقع شود (مهربان‌جویی و همکاران، ۱۳۸۸).

با روند کنونی جهانی شدن و اثبات سهم دانش و اطلاعات در ارتقای بهره‌وری، توسعه کشاورزی بدون توسعه توانایی‌های نیروی انسانی در بخش کشاورزی، ممکن نیست (شریعتی، ۱۳۸۵؛ اسدی و همکاران، ۱۳۸۷). منابع انسانی در بخش کشاورزی، شامل افراد دخیلی در نظام دانش و اطلاعات کشاورزی است که در حین تلاش برای انجام امور، به دانش، نگرش و مهارت‌های فنی و مدیریتی در خصوص بازاریابی محصولات، حفاظت از منابع طبیعی و محیط‌زیست، فناوری‌ها، مدیریت آب‌و‌خاک، سیاست‌ها و قوانین دولتی و ... نیاز دارند (صبوری و همکاران، ۱۳۹۰؛ اسدی و همکاران، ۱۳۸۷). لازم به ذکر است که آموزشگران کشاورزی در نظام دانش و اطلاعات کشاورزی^۱ از جایگاه ویژه‌ای برخوردارند و نقش اصلی را در این نظام بر عهده دارند، به‌گونه‌ای که یکی از سه زیرمجموعه این نظام هستند که به‌عنوان منبع اطلاعاتی برای انتشار اطلاعات کشاورزی حضور دارند (احمدوند و کرمی،

1- Kurtosis

۱۳۸۶؛ فلسفی و حسینی، ۱۳۸۴؛ رعنائی و همکاران، ۱۳۸۵). آموزشگران می‌توانند با ایجاد فضای مطلوب یادگیری و بهره‌گیری از مواد آموزشی و علوم و فنون نوین و با برقراری روابط مناسب با فراگیران، آنان را در جهت پیشرفت و بهبود رفتار و توسعه مهارت‌ها هدایت کنند. آموزشگران به‌واسطه بهره‌مند بودن از برخی صلاحیت‌ها و مهارت‌های خاص، نیازهای کشاورزان، بازار کار و جامعه را به‌درستی تشخیص می‌دهند و بر مبنای آن آموزش‌هایی متناسب برای پرورش کشاورزان، ارائه می‌کنند. خلق یک محیط یادگیری سودمند و کارآمد به توانایی و کارآمدی آموزشگران وابسته بوده است (علم بیگی و همکاران، ۱۳۹۴). آنچه آموزشگران کشاورزی را در انجام این وظایف می‌تواند یاری کند، کسب اطلاعات به‌روز در حوزه فنی کار خود و دانش کشاورزی است. همچنین کسب این دانش و اطلاعات نیازمند مهارت‌ها و سطح بالای رفتار اطلاع‌یابی در بین آموزشگران است. از آنجاکه رفتار اطلاع‌یابی اصلی‌ترین فعالیت انسان در فرایند گردآوری اطلاعات و تولید دانش است، بررسی رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران کشاورزی یکی از مهم‌ترین و اولین اقدام در جهت شناسایی راه‌های رفع نیازهای اطلاعاتی آموزشگران است.

تحقیقات مختلفی در حوزه رفتار اطلاع‌یابی در میان جوامع مختلف صورت گرفته است. نتایج تحقیقات نجف‌لو و یعقوبی (۱۳۹۳) نشان داد که میانگین نمره اطلاع‌یابی ۸۸ درصد پاسخگویان در حد متوسط تا خیلی ضعیف ارزیابی شد و رابطه معناداری بین میزان کار با اینترنت و دانش اطلاع‌یابی وجود داشته و نمره دانش اطلاع‌یابی دانشجویان شرکت‌کننده در دوره آموزشی کتابخانه و دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد به‌طور معناداری بالاتر از دانشجویان شرکت‌کرده در دوره آموزشی و دانشجویان مقطع دکتری بود.

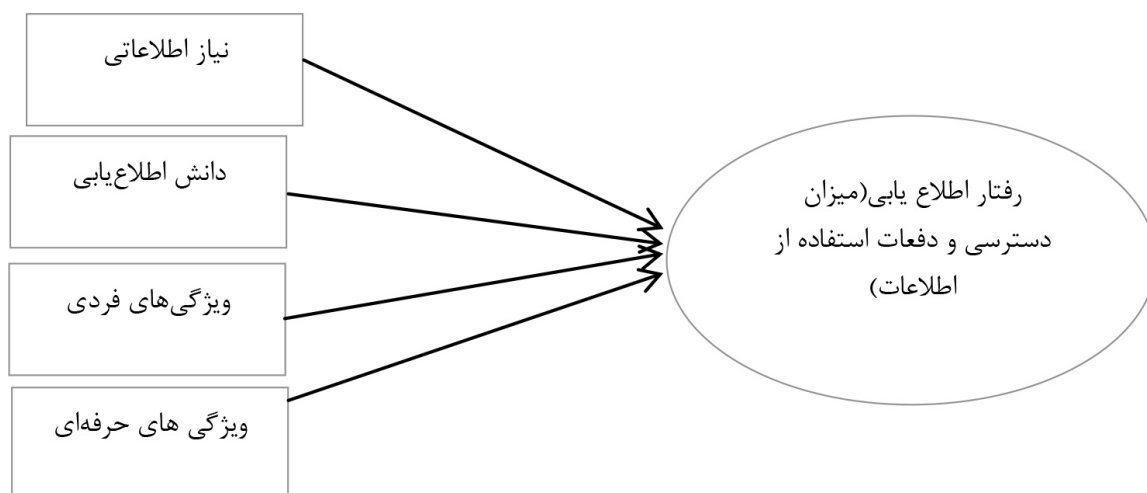
(Hoseini & Khodabande, 2010) در تحقیقی بر روی اعضای شرکت‌های خصوصی کشاورزی نشان دادند که دانش‌آموختگان جوان عضو شرکت‌های خصوصی از تجربه و مهارت‌های لازم و کافی برای برگزاری دوره‌های آموزشی برخوردار نمی‌باشند. بررسی دیگری که توسط کاظمی و همکاران (۱۳۹۱) در زمینه رفتار اطلاع‌یابی کارشناسان جهاد کشاورزی استان زنجان انجام گردید، نشان داد که از بین منابع رسمی، کتاب‌های فارسی چاپی، مقالات مجلات فارسی و گزارش‌های علمی طرح‌های کشاورزی و مقالات اینترنتی بیشترین کاربرد را در بین کارشناسان دارد. از میان منابع غیررسمی شرکت در آموزش‌های ضمن خدمت، کارشناسان داخل سازمان، پژوهشگران مراکز تحقیقات از لحاظ دستیابی به اطلاعات بارزترین منابع محسوب می‌شوند. سوختان‌لو (۱۳۸۹) در بررسی نقش منابع انسانی و ویژگی‌های روان‌شناسی بر رفتار اطلاع‌یابی دانشجویان ترویج و آموزش کشاورزی نشان داد که از میان منابع انسانی دانشجویان سال‌های بالاتر و همکلاسی‌ها و هیئت‌علمی به ترتیب بیشترین دسترسی را داشتند. رضویه و همکاران (۱۳۸۹) در بررسی تأثیر اینترنت بر

رفتار اطلاع‌یابی آموزشی و پژوهشی دانشجویان دانشگاه شیراز به این نتایج دست یافتند که بین میزان تحصیلات کاربران و میزان استفاده از اینترنت، ارتباط معنی‌داری وجود نداشته و بین جنسیت و میزان استفاده از اینترنت ارتباط معنی‌داری وجود دارد. نوروزی و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهش‌های خود بیان نمودند که میزان دانش دانشجویان در زمینه ابزار جستجو و شبکه اینترنت در حد بالاتر از متوسط بوده است. در تحقیق دیگری مهربان‌جویی و همکاران (۱۳۸۸) در بررسی نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی پژوهشگران فناوری نانو به این نتایج دست یافتند که پژوهشگران فناوری نانو در بین منابع رسمی اطلاعاتی، از مقالات و مجلات الکترونیک استفاده زیادی داشته‌اند. بین میزان رفع نیازهای اطلاعاتی با متغیرهای جنسیت و مقطع/ مدرک تحصیلی و رشته تحصیلی ارتباط معنادار وجود ندارد. گنجی و همکاران (۱۳۸۷) در بررسی نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه رازی کرمانشاه به این نتایج دست یافتند که اعضای هیئت‌علمی در جستجوی اطلاعات جهت انجام کارهای پژوهشی، کسب اطلاعات تخصصی و روزآمدسازی اطلاعات و افزایش کارایی در تدریس، بیشترین منابع مورد استفاده آنان کتاب و نشریات بوده است.

Brindesi *et al.* (2013) در مطالعات خود به این نتایج دست یافتند که دانشجویان بیشترین وقت خود صرف جستجوی اطلاعات شخصی می‌نمایند و بیشترین هدف آن‌ها از جستجوی اطلاعات به‌روزرسانی اطلاعات شخصی می‌باشد و تفاوت معنی‌داری بین زنان و مردان در استفاده از منابع وجود دارد. Kayode & Owolade (2012) در پژوهشی رفتار اطلاع‌یابی پرورش‌دهندگان حلزون را مورد بررسی قرار دادند. در این تحقیق به بررسی ویژگی‌های اجتماعی، اقتصادی، رفتار اطلاع‌یابی و محدودیت‌های مواجه شده توسط پرورش‌دهندگان حلزون در دستیابی به اطلاعات پرداخته شد. نتایج نشان داد باسواد بودن بسیاری از پاسخ‌دهندگان، ظرفیت‌های جستجو و استفاده از اطلاعات کشاورزی را افزایش می‌دهد. بین منابع اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی کشاورزان رابطه معنی‌دار وجود دارد. همچنین بین محدودیت‌های مواجه شده توسط کشاورزان و رفتار جستجو و استفاده از اطلاعات ارتباط معناداری وجود داشته است.

Glendenning *et al.* (2012) در تحقیقی رفتار اطلاع‌یابی کشاورزان هندی را در قالب دو متغیر دسترسی به اطلاعات و فراوانی استفاده از منابع، مورد سنجش قرار دادند. کشاورزان از بین ۱۶ منبع اطلاعاتی در مورد فن‌آوری‌های کشاورزی، بیشترین استفاده را از کشاورزان پیشرو، فروشندگان نهاده‌ها، رادیو، تلویزیون، روزنامه و کارکنان ترویج داشتند همچنین نتایج نشان داد که رفتار اطلاع‌یابی بر اساس سطح آموزش متفاوت می‌باشد و کشاورزان فاقد رفتار اطلاع‌یابی از نظر آموزش ضعیف بوده‌اند. از سویی دیگر نتایج حاکی از آن بود که عضویت در گروه‌های اجتماعی علاقه به کشاورزی، عضویت در سازمان‌های کشاورزی از جمله عواملی بودند که در رفتار اطلاع‌یابی افراد تأثیر گذار می‌باشد. Malliari *et al.* (2011) در تحقیقات خود بر روی رفتار اطلاع‌یابی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه مقدونیه به این نتایج دست یافتند که بین شرکت در برنامه‌های آموزش کتابخانه و متغیرهای مزبور به رفتار اطلاع‌یابی از جمله معیارهای ارزیابی منابع، رابطه معناداری وجود دارد.

لذا در تحلیل رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران باید میزان استفاده و دسترسی آنان به منابع اطلاعاتی در فعالیتهای آموزشی، تحقیقاتی و سطح رفتار اطلاع‌یابی آنان و عوامل مؤثر بر آن را بررسی کرد (فعلی‌نهاد و همکاران، ۱۳۹۵). در نهایت این پژوهش در پی پاسخگویی به این سؤال می‌باشد که وضعیت رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران کشاورزی چگونه است؟ و چه عواملی بر رفتار اطلاع‌یابی اثرگذار هستند؟ آنچه از مرور ادبیات و پیشینه پژوهش‌های خارجی و داخلی قابل استخراج است، گویای این مطلب است که در یک جمع‌بندی کلی، می‌توان گفت که رفتار اطلاع‌یابی در واقع مجموع میزان دسترسی و دفعات استفاده از اطلاعات است و عوامل مختلفی نیز بر رفتار اطلاع‌یابی افراد می‌تواند اثرگذار باشد که این عوامل شامل ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای، دانش اطلاع‌یابی و نیاز اطلاعاتی است (نگاره ۱).

نگاره ۱. مدل مفهومی تحقیق

در ایران نیز در بسیاری از استان‌ها برگزاری کلاس‌ها و دوره‌های ترویج و آموزشی نیز برای کشاورزان با کاهش تصدی‌گری دولت بر عهده شرکت‌های مشاوره‌ای، فنی و مهندسی کشاورزی است. یافته‌های این تحقیق با بررسی رفتارهای اطلاع‌یابی و نیازهای اطلاعاتی آموزشگران کشاورزی هر شهرستان، بینشی مفید در مورد سطح رفتار اطلاع‌یابی، نیازهای اطلاعاتی، میزان دسترسی و استفاده از اطلاعات و... را در آموزشگران استان ایلام، ارائه خواهد کرد و به برنامه‌ریزان کمک خواهد نمود تا برای توسعه و بهبود مهارت‌های آموزشگری ترویج و آموزش کشاورزان از رهیافت‌های متناسب استفاده کنند.

اهداف تحقیق

تحلیل رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران کشاورزی شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای، فنی و مهندسی کشاورزی استان ایلام هدف اصلی این تحقیق است و اهداف اختصاصی تحقیق به ترتیب شامل موارد زیر می‌باشد؛

- بررسی ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای آموزشگران کشاورزی استان،
- تعیین سطح رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران کشاورزی،
- تعیین میزان نیازهای اطلاعاتی آموزشگران کشاورزی،
- شناسایی عوامل تأثیرگذار بر روی رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران کشاورزی،
- مقایسه میانگین رفتار اطلاع‌یابی در گروه‌های مستقل.

روش پژوهش

این پژوهش کمی، از نوع توصیفی - همبستگی است. تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر راهبرد، پیمایشی است که با استفاده از ابزار پرسشنامه محقق ساخته انجام شده است. جامعه آماری تحقیق شامل آموزشگران کشاورزی مشغول در شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای، فنی و مهندسی کشاورزی در تمام شهرستان‌ها در سال ۱۳۹۵ به تعداد ۹۵۰ نفر می‌باشد (N=۹۵۰). حجم نمونه با استفاده از جدول کرجسی و مورگان، ۱۷۵ نفر برآورد گردید (n=۱۷۵). روش نمونه‌گیری نیز، روش طبقه‌ای با انتساب متناسب بود.

ابزار تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته بود که مشتمل بر دو بخش می‌باشد. بخش اول به سنجش ویژگی‌های جمعیت شناختی (فردی، خانوادگی، تحصیلی و ...) و نیازهای اطلاعاتی پرداخته و در بخش دوم رفتار اطلاع‌یابی با استفاده از دو نشانگر میزان دسترسی به اطلاعات و دفعات استفاده از اطلاعات (۱۳) گویه برای هر نشانگر) سنجیده شد.

برای انتخاب مؤلفه‌ها و گویه‌های مناسب برای تحقق اهداف تحقیق، روایی محتوایی و ظاهری ابزار تحقیق با استفاده از نظرات گروهی از متخصصان ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام مورد بررسی، بازبینی و اصلاح

قرار گرفت.

جهت سنجش میزان پایایی پرسشنامه از مرحله پیش‌آزمون استفاده شد.

در این مرحله تعداد ۳۰ پرسشنامه توسط آموزشگران کشاورزی خارج از نمونه آماری در سطح استان ایلام تکمیل شد.

میزان آلفای کرونباخ برای هر کدام از مؤلفه‌های مورد بررسی محاسبه شد. مقدار آلفای کرونباخ برای هر یک از بخش‌های مختلف پرسشنامه بالاتر از $\alpha=0/79$ بود که نشان‌دهنده مناسب بودن ابزار جمع‌آوری اطلاعات است.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ بهره گرفته شد. برای توصیف متغیرها از آماره‌های توصیفی نظیر فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار و آماره‌های استنباطی نظیر آزمون‌های همبستگی اسپیرمن، آزمون‌های همبستگی پیرسون، رگرسیون چندگانه و ... استفاده گردید.

یافته‌ها

ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای پاسخگویان

نتایج جدول ۱ نشان داد که میانگین سنی پاسخگویان در حدود ۳۷/۰۸ سال با انحراف معیار ۶/۱۱ است.

جوان‌ترین پاسخگو ۲۵ سال و مسن‌ترین آن‌ها ۵۴ سال داشت. به لحاظ جنسیتی نیز ۵۲/۵ درصد از پاسخگویان مرد و باقی آنان زن بودند.

نتایج حاصله نشان داد که بیش از نیمی از پاسخگویان دارای تحصیلات در سطح تکمیلی بوده‌اند و بطور کلی بیش از ۹۰ درصد آنها دارای تحصیلات دانشگاهی هستند. همچنین ۳۸/۷ درصد از افراد در دانشگاه‌های دولتی تحصیل کرده و باقی آنان از دانشگاه‌های آزاد (۵۰/۳ درصد) و پیام نور (۰/۱۱ درصد) فارغ‌التحصیل شده‌اند. بیش از دوسوم پاسخگویان سطح زبان انگلیسی خود را متوسط و کمتر از آن بیان کرده‌اند.

همچنین نزدیک به ۸۸ درصد از افراد در رشته‌های کشاورزی تحصیل کرده‌اند و بیش از ۱۲ درصد نیز در رشته‌های غیر کشاورزی تحصیل کرده‌اند.

نتایج نشان داد که میانگین سابقه اشتغال افراد ۷/۱۹ سال با انحراف معیار ۲۹/۰۰ بود. ۲۷/۴ درصد از افراد فقط به شغل آموزشگری اشتغال دارند و مابقی دارای شغل دوم دیگری نیز هستند. همچنین ۷۱/۷ درصد از افراد در وضعیت استخدامی رسمی هستند و ۲۸/۳ درصد به صورت غیررسمی استخدام هستند.

نتایج حاکی از آن بود که پاسخگویان به‌طور متوسط در شبانه‌روز ۴/۱۴ ساعت (با انحراف معیار ۲/۷۴) با کامپیوتر و ۳/۶۴ ساعت (با انحراف معیار ۲/۹۹) با اینترنت کار می‌کنند و کمتر از نیمی از افراد (۴۰/۷ درصد) فقط در کتابخانه‌ها عضویت دارند و بیش از نیمی دیگر در عضویت هیچ کتابخانه‌ای نیستند.

جدول ۱. توزیع فراوانی متغیرهای وضعیت تحصیلی (n=175)

متغیر	فراوانی	درصد معتبر	مد
سطح تحصیلات			
دیپلم	۵	۳/۱	
فوق‌دیپلم	۳	۱/۹	
لیسانس	۶۷	۴۱/۹	فوق لیسانس
فوق لیسانس	۷۸	۴۸/۷	
دکتری	۷	۴/۴	
جمع	۱۶۰	۱۰۰	
محل اشتغال			
آبدانان	۳۰	۱۷/۱	
ایلام	۱۲	۶/۹	
ایوان	۱۲	۶/۹	
بدره	۱۳	۷/۴	
چرداول	۲۵	۱۴/۳	آبدانان
دره شهر	۱۶	۹/۱	
دهلران	۱۸	۱۰/۳	
سیروان	۱۰	۵/۷	
ملکشاهی	۱۰	۵/۷	
مهران	۲۸	۱۶/۶	
جمع	۱۷۴	۱۰۰	
رشته تحصیلی			
ترویج و آموزش کشاورزی	۱۹	۱۹/۴	کلیه گرایش‌ها کشاورزی
کلیه گرایش‌ها کشاورزی به‌جز ترویج و آموزش	۶۷	۶۸/۴	به‌جز ترویج و آموزش
غیر کشاورزی	۱۲	۱۲/۲	
جمع	۹۸	۱۰۰	

میزان استفاده از منابع کسب اطلاعات

نتایج رتبه‌بندی جدول ۲ نشان داد که بیشترین منابع مورداستفاده پاسخگویان به ترتیب کاتالوگ و بروشور، کتب و مجلات هستند. همچنین افراد کمترین استفاده را به ترتیب از پایان‌نامه‌ها، ثبت اختراعات و استانداردها دارند. در کل میزان استفاده از منابع کسب اطلاعات در میان پاسخگویان در حد متوسط ارزیابی شد.

جدول ۲. رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به میزان استفاده از منابع کسب اطلاعات (n=175)

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین*	گویه‌ها
۱	۰/۳۰	۰/۹۹	۳/۲۳	کاتالوگ و بروشور
۲	۰/۳۱	۱/۰۷	۳/۴۵	کتب
۳	۰/۳۳	۱/۰۹	۳/۲۲	مجلات
۴	۰/۳۳	۱/۰۱	۳/۰۳	نشریات ادواری
۵	۰/۳۳	۱/۱۰	۳/۳۱	کتب مرجع
۶	۰/۳۴	۱/۰۷	۳/۱۲	مجموعه مقالات کنگره و همایش‌ها
۷	۰/۳۵	۱/۰۲	۲/۸۶	گزارش‌ها
۸	۰/۳۷	۱/۱۰	۲/۹۴	چکیده‌نامه‌ها
۹	۰/۳۷	۱/۰۸	۲/۸۶	روزنامه‌ها
۱۰	۰/۳۹	۱/۰۹	۲/۷۷	نمایه‌نامه‌ها
۱۱	۰/۴	۱/۱۶	۲/۹۰	استانداردها
۱۲	۰/۴۲	۱/۰۶	۲/۵۲	ثبت اختراعات
۱۳	۰/۴۳	۱/۳۱	۳/۰۲	پایان‌نامه‌ها
-	-	۰/۷۵	۳/۰۰	میانگین کل

*۱=خیلی کم، ۲=کم، ۳=تا حدی، ۴=زیاد، ۵=خیلی زیاد.

میزان دسترسی به منابع کسب اطلاعات

نتایج جدول ۳ نشان داد که میزان دسترسی پاسخگویان به منابع اطلاعاتی بین سطح کم تا متوسط می‌باشد. همچنین پاسخگویان بیشترین دسترسی را به کتب، کاتالوگ و بروشور و نشریات ادواری دارند و کمترین دسترسی را نیز به ترتیب اهمیت به ثبت اختراعات، نمایه‌نامه‌ها و مجموعه مقالات کنفرانس‌ها و همایش‌ها دارند.

جدول ۳. رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به میزان دسترسی به منابع کسب اطلاعات (n=175)

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین*	گویه‌ها
۱	۰/۳۲	۱/۰۹	۳/۳۵	کتب
۲	۰/۳۲	۱/۰۲	۳/۱۱	کاتالوگ و بروشور
۳	۰/۳۵	۱/۰۳	۲/۸۸	نشریات ادواری
۴	۰/۳۷	۰/۹۹	۲/۶۱	روزنامه‌ها
۵	۰/۳۷	۱/۱۱	۲/۹۵	مجلات
۶	۰/۳۸	۰/۸۷	۲/۲۸	استانداردها
۷	۰/۳۹	۰/۹۵	۲/۳۸	چکیده‌نامه‌ها
۸	۰/۴۰	۱/۰۵	۲/۵۷	کتب مرجع
۹	۰/۴۰	۱/۰۲	۲/۵۲	پایان‌نامه‌ها
۱۰	۰/۴۰	۱/۰۰	۲/۴۴	گزارش‌ها
۱۱	۰/۴۱	۱/۱۱	۲/۶۸	مجموعه مقالات کنفرانس‌ها و همایش‌ها
۱۲	۰/۴۳	۱/۰۵	۲/۴۱	نمایه‌نامه‌ها
۱۳	۰/۴۳	۰/۹۲	۲/۱۱	ثبت اختراعات
-	۰/۲۷	۰/۷۱	۲/۶۲	میانگین کل

*: ۱ = خیلی کم، ۲ = کم، ۳ = تا حدی، ۴ = زیاد، ۵ = خیلی زیاد.

سطح رفتار اطلاع‌یابی

برای سنجش رفتار اطلاع‌یابی افراد از دو شاخص میزان دسترسی به اطلاعات و دفعات استفاده از اطلاعات استفاده شد. در واقع میانگین کل این دو متغیر با هم جمع و تقسیم‌بر دو شد. به این ترتیب متغیر رفتار اطلاع‌یابی افراد مشخص شد. میانگین رفتار اطلاع‌یابی افراد ۲/۸۱ با انحراف معیار ۰/۶۵ (بر اساس طیف لیکرت) به دست آمد (جدول ۴).

جدول ۴. سطح رفتار اطلاع‌یابی پاسخگویان (n=175)

مد	انحراف معیار	میانگین	درصد معتبر	فراوانی	گویه‌ها
کم	۰/۶۵	۲/۸۱	۱۳/۷۱	۲۴	خیلی کم (۱-۲)
			۵۲/۰	۹۱	کم (۲-۳)
			۳۰/۸۵	۵۴	متوسط (۳-۴)
			۳/۴۲	۶	زیاد (۴-۵)
			-	-	خیلی زیاد ۵
			۱۰۰	۱۷۵	جمع

میزان نیاز اطلاعاتی

از نظر پاسخگویان، به ترتیب بیشترین نیازهای اطلاعاتی را در آشنایی با کامپیوتر و اینترنت، برنامه‌ریزی برای دوره‌های آموزشی و آشنایی با جامعه روستایی دارند. در خصوص آشنایی با منابع مختلف اطلاعاتی نیز کمترین نیازهای اطلاعاتی را دارند (جدول ۵).

جدول ۵. رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به میزان نیاز اطلاعاتی (n=175)

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین ^۰	موارد
۱	۰/۲۳	۰/۹۳	۳/۸۸	آشنایی با کامپیوتر و اینترنت
۲	۰/۲۵	۰/۹۶	۳/۸۰	برنامه‌ریزی برای دوره‌های آموزشی
۳	۰/۲۶	۱/۰۱	۳/۷۷	آشنایی با جامعه روستایی
۴	۰/۲۶	۰/۹۹	۳/۷۷	روانشناسی بزرگسالان
۵	۰/۲۷	۱/۰۳	۳/۷۸	دانش علمی کشاورزی
۶	۰/۲۷	۰/۹۶	۳/۴۸	گزارش‌نویسی
۷	۰/۲۹	۱/۱۰	۳/۶۸	دانش عملی کشاورزی
۸	۰/۲۹	۱/۰۴	۳/۵۵	جلب مشارکت
۹	۰/۳۰	۱/۰۹	۳/۵۲	کلاس داری
۱۰	۰/۳۱	۱/۱۰	۳/۵۴	شیوه جستجو اطلاعات
۱۱	۰/۳۱	۱/۱۱	۳/۵۳	شیوه‌های تدریس
۱۲	۰/۳۱	۱/۰۸	۳/۴۸	آشنایی با منابع مختلف اطلاعاتی

※: ۱ = خیلی کم، ۲ = کم، ۳ = تا حدی، ۴ = زیاد، ۵ = خیلی زیاد.

رابطه بین متغیرهای مستقل با متغیر وابسته رفتار اطلاع‌یابی

بررسی رابطه بین متغیرهای تحقیق از ضرایب همبستگی پیرسون (برای متغیرهای با مقیاس فاصله‌ای) و اسپیرمن (برای متغیرهای با مقیاس رتبه‌ای) استفاده شد که در ادامه بیان شده است.

نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۶ حاکی از آن بود که رابطه مثبت و معنی‌داری بین میزان معدل آخرین مقطع تحصیلی، نیاز اطلاعاتی، ساعات کار با کامپیوتر و ساعات کار با اینترنت با رفتار اطلاع‌یابی در سطح ۹۹ درصد اطمینان وجود دارد. در واقع باید گفت که با افزایش میزان معدل آخرین مقطع تحصیلی، ساعات کار با کامپیوتر و ساعات کار با اینترنت، میزان رفتار اطلاع‌یابی افزایش می‌یابد. همچنین نتایج همبستگی نشان داد که هرچه میزان نیاز اطلاعاتی افراد بیشتر باشد سطح رفتار اطلاع‌یابی آنان نیز بیشتر خواهد بود.

جدول ۶. بررسی همبستگی بین متغیرهای تحقیق (n=175)

P	R	متغیر دوم	متغیر اول
۰/۱۳	-۰/۱۱	رفتار اطلاع‌یابی	سن
۰/۵۲	-۰/۰۵	رفتار اطلاع‌یابی	سابقه اشتغال
۰/***۰۱	۰/۲۱	رفتار اطلاع‌یابی	معدل آخرین مقطع تحصیلی
۰/***۰۰	۰/۳۲	رفتار اطلاع‌یابی	ساعات کار با کامپیوتر
۰/***۰۱	۰/۱۹	رفتار اطلاع‌یابی	ساعات کار با اینترنت
۰/۶۷	-۰/۰۶	رفتار اطلاع‌یابی	سابقه عضویت در شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای
۰/۰۰	۰/۲۸	رفتار اطلاع‌یابی	نیاز اطلاعاتی
۰/۳۷	۰/۰۶	رفتار اطلاع‌یابی	دانش اطلاع‌یابی

*P≤/۰۵ . **P≤/۰۱

برای تعیین رابطه بین میزان آشنایی با زبان انگلیسی و رفتار اطلاع‌یابی از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شده است. نتایج جدول ۷ نشان داد که بین میزان آشنایی با زبان انگلیسی و رفتار اطلاع‌یابی رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح اطمینان ۹۹ درصد وجود دارد.

جدول ۷. رابطه بین میزان آشنایی با زبان انگلیسی و رفتار اطلاع‌یابی (n=175)

P	R	متغیر دوم	متغیر اول
**۰/۰۰	۰/۳۸	رفتار اطلاع‌یابی	میزان آشنایی با زبان انگلیسی

*P≤/۰۵ . **P≤/۰۱

تعیین معادله رگرسیونی متغیر رفتار اطلاع‌یابی

در این بخش برای پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته از طریق متغیر مستقل از رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شده است. برای آگاهی از نرمال بودن توزیع داده‌ها اقدام به محاسبه کشیدگی^۲ و چولگی^۳ متغیر رفتار اطلاع‌یابی شد. از آنجا که مقدار کشیدگی ۰/۰۰۶- و مقدار چولگی برابر با ۰/۲۱۵ بود (مقدار مجاز: ۳- تا ۳+)، می‌توان گفت که داده‌ها از توزیع متقارن برخوردار هستند. با توجه به این که مقدار آماره دوربین-واتسون (DW) برای رفتار اطلاع‌یابی ۱/۳۴ بود. می‌توان گفت که همبستگی بین خطاها وجود ندارد. مقدار آماره واتسون-دوربین بین ۱/۵ و ۲/۵ است (دلاور، ۱۳۸۷).

برای تعیین معادله رگرسیون رفتار اطلاع‌یابی از رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد. به این منظور ۵ متغیر که دارای همبستگی معنادار با رفتار اطلاع‌یابی بودند، مورد آزمون قرار گرفتند. بعد از چهار گام نتایج نشان داد که متغیرهای باقی‌مانده در معادله حدود ۲۹ درصد از تغییرات متغیر رفتار اطلاع‌یابی را تبیین نمودند. معادله رگرسیون نیز در سطح یک درصد خطا معنادار شد (جدول ۸).

جدول ۸. رگرسیون متغیر رفتار اطلاع‌یابی (n=۱۷۵)

Sig	T	Beta	B	متغیرهای مستقل
۰/۵۰	۰/۵۷	-	۰/۳۰	عدد ثابت (Constant)
۰/۰۰	۳/۶۵	۰/۳۱	۰/۲۴	میزان آشنایی با زبان انگلیسی (X ₁)
۰/۰۰	۳/۸۸	۰/۴۴	۰/۱۰	ساعات کار با کامپیوتر در شبانه‌روز (X ₂)
۰/۰۰	۳/۰۶	۰/۲۵	۰/۰۹	معدل آخرین مقطع تحصیلی (X ₃)
۰/۰۲۰	-۲/۲۲	-۰/۲۵	-۰/۰۵	ساعات کار با اینترنت در شبانه‌روز (X ₄)

$$R^2=۲۹/۰ \quad R^2_{Ad}=۰/۲۶۴ \quad F=۱۱/۴۱ \quad Sig=۰/۰۰ \quad DW=۱/۳۴$$

مقایسه میانگین سطح رفتار اطلاع‌یابی در گروه‌های مختلف پاسخگویان

به منظور مقایسه میانگین گروه‌های مختلف مورد مقایسه با توجه به تعداد گروه‌ها از آزمون‌های t مستقل و F استفاده شد. نتایج جدول زیر نشان می‌دهد سطح رفتار اطلاع‌یابی افرادی که وضعیت استخدامی رسمی دارند به طور معنی‌داری در سطح اطمینان ۹۹ درصد از افرادی که استخدام غیررسمی هستند بالاتر است. همچنین افرادی که دارای شغل دوم علاوه بر آموزشگری هستند به طور معناداری در سطح اطمینان ۹۹ درصد دارای سطح رفتار اطلاع‌یابی بالاتری هستند.

جدول ۹. مقایسه میانگین رفتار اطلاع‌یابی در گروه‌های مستقل (n=۱۷۵)

متغیر	سطوح	تعداد	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	T	سطح معنی‌داری
جنسیت	مرد	۸۴	۲/۷۴	۰/۵۹	۱۵۸	-۱/۰۹	۰/۲۷
	زن	۷۶	۲/۸۵	۰/۷۰			
شغل دوم علاوه بر آموزشگری	بله	۴۰	۲/۹۶	۰/۶۰	۱۴۴	۲/۶۰	۰/۰۱**
	خیر	۱۰۶	۲/۶۶	۰/۶۴			
عضویت در کتابخانه‌ها	بله	۵۹	۲/۸۸	۰/۵۶	۱۴۳	۱/۳۳	۰/۱۸
	خیر	۸۶	۲/۷۴	۰/۷۱			
عضویت در شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای	بله	۵۷	۲/۸۹	۰/۵۵	۱۳۸	۱/۷۴	۰/۰۸
	خیر	۸۳	۲/۶۹	۰/۷۱			
وضعیت استخدامی	رسمی	۱۱۴	۲/۹۲	۰/۶۳	۱۵۷	۳/۴۱	۰/۰۰**
	غیررسمی	۴۵	۲/۵۴	۰/۶۲			

** سطح معناداری ۹۹٪؛ * سطح معناداری ۹۵٪

2- Skewness

3- * Corresponding Author, a_poursaeed@yahoo.com

نتایج حاصل از جدول ۱۰ نشان می‌دهد که سطح رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران در رشته‌های مختلف تحصیلی، تفاوت معنی‌داری با سطح اطمینان ۹۹ درصد باهم داشتند. در واقع سطح رفتار اطلاع‌یابی آموزشگرانی که در رشته ترویج و آموزش کشاورزی دانش‌آموخته شده‌اند بهتر از دیگر آموزشگران بوده است.

جدول ۱۰. مقایسه میانگین رفتار اطلاع‌یابی در گروه‌های مستقل (n=۱۷۵)

متغیر	سطوح	میانگین نمره رفتار اطلاع‌یابی	F	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
سطح تحصیلات	دیپلم	۲/۶۲	۱/۸۰	۴	۰/۱۳
	فوق‌دیپلم	۳/۰۳			
	کارشناسی	۲/۶۳			
	کارشناسی ارشد	۲/۹۰			
	دکتری	۲/۸۵			
دانشگاه آخرین مقطع تحصیلی	دولتی	۲/۷۸	۰/۷۱	۲	۰/۴۸
	آزاد	۲/۸۴			
	پیام نور	۲/۷۱			
رشته تحصیلی	ترویج و آموزش کشاورزی	۳/۱۴	۲	۳/۴۲	۰/۰۳*
	کلیه رشته‌های کشاورزی غیر از ترویج و آموزش	۲/۷۱			
	غیر کشاورزی	۲/۶۶			

* $P \leq 0.05$ ** $P \leq 0.01$

بحث و نتیجه‌گیری

آموزشگران می‌توانند با ایجاد فضای مطلوب یادگیری و بهره‌گیری از مواد آموزشی و علوم و فنون نوین و با برقراری روابط مناسب با کشاورزان، آنان را در جهت پیشرفت و بهبود رفتار و توسعه مهارت‌ها و نهایتاً در توسعه کشاورزی هدایت کنند. آموزشگران به‌واسطه بهره‌مند بودن از برخی صلاحیت‌ها و مهارت‌های خاص، نیازهای کشاورزان، بازار کار و جامعه را به‌درستی تشخیص می‌دهند و بر مبنای آن آموزش‌هایی متناسب برای پرورش کشاورزان، ارائه می‌کنند. آنچه آموزشگران کشاورزی را در انجام این وظایف می‌تواند یاری کند، کسب اطلاعات به‌روز در حوزه فنی کار خود و دانش کشاورزی است. کسب این دانش و اطلاعات نیازمند به مهارت‌ها و سطح بالای رفتار اطلاع‌یابی در بین آموزشگران است. لذا این هدف با بررسی رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران کشاورزی استان ایلام و عوامل مؤثر بر آن صورت گرفت.

سطح رفتار اطلاع‌یابی افراد به‌طور میانگین در حد ضعیف نزدیک به متوسط است که با نتایج *Glendenning et al. (2012)* همسو بود. همچنین نتایج رتبه‌بندی منابع مورد استفاده پاسخگویان نیز نشان داد که بیشترین منابع مورد استفاده به ترتیب کاتالوگ، کتب و مجلات هستند که این یافته با نتایج کاظمی و همکاران (۱۳۹۱) و مهربان‌جویی و همکاران (۱۳۸۸) همسویی دارد. همچنین افراد کمترین استفاده را به ترتیب از پایان‌نامه، ثبت اختراعات و استانداردها دارند. در کل میزان استفاده از منابع کسب اطلاعات در میان پاسخگویان در حد متوسط و میزان دسترسی پاسخگویان به منابع اطلاعاتی در کل در حد بین کم تا متوسط ارزیابی شد. همچنین پاسخگویان بیشترین دسترسی را به کتب، کاتالوگ و بروشور و نشریات ادواری دارند. کمترین دسترسی را نیز به ترتیب اهمیت به ثبت اختراعات، نمایه‌نامه‌ها و مجموعه مقالات کنفرانس‌ها و همایش‌ها دارند. در واقع می‌توان به این امر پی برد که آنچه سبب شده کتب و کاتالوگ و بروشور و نشریات ادواری بیشتر از سایر منابع اطلاعاتی مورد استفاده آموزشگران باشد همان دسترسی بیشتر به این منابع است. از نظر پاسخگویان، به ترتیب بیشترین نیازهای اطلاعاتی را در آشنایی با کامپیوتر و اینترنت، برنامه‌ریزی برای دوره‌های آموزشی و آشنایی با جامعه روستایی دارند.

بین میزان معدل آخرین مقطع تحصیلی، نیاز اطلاعاتی، ساعات کار با کامپیوتر و ساعات کار با اینترنت با رفتار اطلاع‌یابی رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح ۹۹ درصد اطمینان وجود دارد که نتایج نجف‌لو و یعقوبی (۱۳۹۳) نیز همسو با این یافته‌ها بود. در واقع باید گفت که با افزایش میزان معدل آخرین مقطع تحصیلی، ساعات کار با کامپیوتر و ساعات کار با اینترنت، میزان رفتار اطلاع‌یابی افزایش می‌یابد. در واقع می‌توان این‌گونه تحلیل کرد که بسیاری از آموزشگران از طریق کار با کامپیوتر و حضور در فضاهای اینترنتی می‌توانند با منابع و کانال‌های اطلاعاتی بیشتری آشنا شده و سطح رفتار اطلاع‌یابی خود را بهبود دهند. همچنین نتایج همبستگی نشان داد که هرچه میزان نیاز اطلاعاتی افراد بیشتر باشد سطح رفتار اطلاع‌یابی آنان نیز بیشتر خواهد

بنابراین توصیه می‌شود شرکت‌های خدمات فنی مهندسی در جذب آموزشگران معدل مقطع تحصیلی افراد متقاضی را به‌عنوان معیارهای مهم برای جذب در نظر بگیرد.

- بر اساس یافته حاصل از آزمون مقایسه میانگین، آموزشگرانی که در رشته ترویج و آموزش کشاورزی دانش‌آموخته شده‌اند رفتار اطلاع‌یابی بهتری نسبت به دیگر آموزشگران دارند. لذا یکی از دلایل آن را می‌توان در نوع واحدهای درسی (از جمله روش تحقیق، مقاله‌نویسی و ...) دانست که افراد دانش‌آموخته این رشته، در دوران تحصیل خود گذرانده‌اند. پیشنهاد می‌شود برخی از درس‌های این گرایش تحصیلی در بین تمامی گرایش‌های تحصیلی رشته کشاورزی مشترک باشد تا رفتار اطلاع‌یابی تمامی دانشجویان کشاورزی تقویت گردد.

- بر اساس یافته حاصل از آزمون مقایسه میانگین، در واقع افراد تک شغلی به دلیل اینکه تمرکز بیشتری بر روی شغل خود دارند و بیشتر به دنبال کسب اطلاعات در حوزه رشته خود بوده، می‌توانند سطح دانش اطلاع‌یابی خود را بهبود دهند؛ بنابراین آموزشگری کشاورزی باید نه به‌عنوان یک شغل جانبی بلکه به‌عنوان یک شغل اصلی برای افراد باشد که لازمه این امر نیز کفایت درآمد حاصل از این شغل برای افراد و درگیری بیشتر افراد با جنبه‌های مختلف این شغل است.

منابع و مأخذ

- ۱- احمدوند، م.، و کرمی، ع. (۱۳۸۶). نظام اطلاعات کشاورزی استان همدان: تعیین‌کننده‌های موفقیت علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران. فصلنامه علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، دوره ۱، شماره ۳، صفحات ۹۶-۸۳.
- ۲- اسدی، ع.، شریف‌زاده، ا.، و شریفی، م. (۱۳۸۷). بررسی انگاره‌های رفتار اطلاع‌یابی کشاورزان گوجه‌فرنگی کار (مطالعه موردی بادوله در استان بوشهر). فصلنامه اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، دوره ۱، شماره ۳۹، صفحات ۴۳-۳۱.
- ۳- رضویه، ا.، و فیاضی، م. (۱۳۸۹). بررسی تأثیر اینترنت بر رفتار اطلاع‌یابی آموزشی و پژوهشی دانشجویان دانشگاه شیراز. فصلنامه رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، شماره ۲، صفحات ۱-۱۶.
- ۴- رعنائی، ح.، مرتضوی، م.، و مهربانی، ع. (۱۳۸۵). استقرار و نهادینه‌سازی نظام ملی نوآوری کشاورزی در ایران. فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، دوره ۵۶، شماره ۱۴، صفحات ۱۰۸-۷۷.
- ۵- سوختان لو، م. (۱۳۸۹). بررسی نقش منابع انسانی و ویژگی‌های روانشناسی بر رفتار اطلاع‌یابی دانشجویان ترویج و آموزش کشاورزی. کتابداری و اطلاع‌رسانی، بازبانی شده در تاریخ اردیبهشت ۱۳۹۲ از سایت <http://ensani.ir/fa/content/246685/default.aspx>.
- ۶- شریعتی، م. (۱۳۸۵). کارکرد مطالب نوشتاری و کتابخانه‌ها در نظام اطلاع‌رسانی پرورش آبریان ایران. فصلنامه علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، دوره ۱، شماره ۲،

بود. در واقع نیاز اطلاعاتی را می‌توان یکی از عواملی قلمداد که فرد را به‌سوی بروز رفتار اطلاع‌یابی سوق می‌دهد. از سوی دیگر نتایج نشان داد که بین میزان آشنایی با زبان انگلیسی و رفتار اطلاع‌یابی رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح اطمینان ۹۹ درصد وجود دارد که با نتایج تحقیق (Brindesi et al. 2013) همسویی دارد. با توجه به این که بسیاری از منابع اطلاعاتی به‌روز و معتبر دنیا به زبان فارسی ترجمه شده است بنابراین افراد جهت دستیابی به این اطلاعات و استفاده از این کانال‌ها و منابع باید به زبان انگلیسی تسلط داشته باشند؛ بنابراین افرادی که آشنایی بیشتری با زبان انگلیسی دارند، سطح رفتار اطلاع‌یابی مناسبی دارند.

نتایج حاصل از مقایسه میانگین‌ها نشان داد که سطح رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران در رشته‌های مختلف تحصیلی تفاوت معنی‌داری با سطح اطمینان ۹۹ درصد داشتند. در واقع سطح رفتار اطلاع‌یابی آموزشگرانی که در رشته ترویج و آموزش کشاورزی دانش‌آموخته شده‌اند بهتر از دیگر آموزشگران بوده است. شاید این امر را بتوان در نوع واحدهای درسی دانست که افراد دانش‌آموخته این رشته در دوران تحصیل خود گذرانده‌اند. در واقع دانشجویان رشته ترویج و آموزش کشاورزی به‌خصوص در مقطع تحصیلات تکمیلی این رشته به دلیل اینکه مدام در منابع اطلاعاتی مختلف به دنبال اطلاعات هستند، دسترسی سهل‌تر و استفاده بیشتری از منابع اطاعتی دارند که این در رفتار اطلاع‌یابی آنان نیز اثر می‌گذارد. همچنین سطح رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران شهرستان‌های مختلف دارای اختلاف معنی‌داری در سطح اطمینان ۹۹ درصد هستند.

پیشنهادها

- بر مبنای یافته‌های پژوهش حاضر و مشاهدات محقق موارد زیر پیشنهاد می‌شود؛
- با توجه به یافته‌های رگرسیونی افرادی که آشنایی بیشتری با زبان انگلیسی دارند، سطح رفتار اطلاع‌یابی مناسبی دارند، لذا شرکت‌های فنی مهندسی کشاورزی می‌توانند یکی از پیش‌شرط‌های جذب افراد برای اشتغال در حیطه آموزشگری کشاورزی را تسلط بر زبان انگلیسی در نظر بگیرد و یا از طریق مشوق‌های مالی، افراد را به شرکت در دوره‌های آموزشی زبان انگلیسی تشویق نمایند.
 - با نظر به اینکه آموزشگران در حیطه آشنایی با کامپیوتر و اینترنت، برنامه‌ریزی برای دوره‌های آموزشی و آشنایی با جامعه روستایی بیشترین نیاز اطلاعاتی را دارند و با توجه به یافته‌های رگرسیونی، توصیه می‌شود سازمان جهاد کشاورزی با همکاری سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی به ارائه دوره‌هایی در خصوص برنامه‌ریزی آموزشی و آشنایی با کامپیوتر و اینترنت و آشنایی با جامعه روستایی اقدام نمایند و آموزشگران را ملزم به شرکت در این دوره‌ها کنند.

- افرادی که دوره تحصیلی خود را به‌خوبی طی کنند، سطح اطلاع‌یابی بیشتری خواهند داشت و در نتیجه در رفتار اطلاع‌یابی خود نیز عملکرد موفقیت‌آمیزی خواهند داشت؛

Uncertainty in information seeking and retrieval: A study in an academic environment. *Information Processing & Management*, 47(2): 157-175.

19- Dilek-Kayaoglu, H. (2013). Information-seeking behavior of undergraduate, graduate, and doctoral students: A survey of Istanbul University, Turkey. In *International Symposium on Information Management in a Changing World* (pp. 123-136). Springer, Berlin, Heidelberg.

20- Head, A., & Eisenberg, M. (2011). How college students use the Web to conduct everyday life research. Available at: www.journals.uic.edu/ojs/index.php/fm/article/view/3484/2857/.

21- Julien, H., & Barker, S. (2009). How high-school students find and evaluate scientific information: A basis for information literacy skills development. *Library & Information Science Research*, 31(1), 12-17.

22- Hoseini, S.H., & Khodabande, N. (2010). Investigation the success of agricultural consulting, technical and engineering services ventures in achieving the goals of 44 principles and delivering applicable suggestions. National conference on the role of agriculture and natural resources in development of Islamic Republic of Iran in 1404.

23- Glendenning, C. J., Babu, S. C., & Asenso-Okyere, K. (2012). Information Search Behaviors of Indian Farmers: Implications for Extension Services. *The Journal of Agricultural Education and Extension*, 18(5), 493-507.

24- Malliari, A., Korobili, S., & Zapounidou, S. (2011). Exploring the information seeking behavior of Greek graduate students: A case study set in the University of Macedonia. *The International Information & Library Review*, 43(2): 79-91.

25- Owolade, E. O., & Kayode, A. (2012). Information-seeking behavior and utilization among snail farmers in Oyo State, Nigeria: Implications for sustainable animal production. *Journal of International Agricultural and Extension Education*, 19(3): 39-49.

صفحات ۷۳-۸۴.

۷- صبوری، م.، ملک محمدی، ا.، چیدری، م.، و حسینی، م. (۱۳۹۰). جهت‌گیری‌های آتی نقش‌های ترویج در توسعه کشاورزی از نظر کنشگران نظام دانش و اطلاعات کشاورزی. فصلنامه روستا و توسعه، دوره ۴، شماره ۱۴، صفحات ۲۶-۱.

۸- علم بیگی، ا.، پای‌خسته، پ.، و حجازی، ی. (۱۳۹۴). سطح احساس مثبت از تدریس آموزشگران کشاورزی بر پایه احساس خودکارآمدی تدریس آنان. فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۳۵، صفحات ۱۲۴-۱۰۷.

۹- فعلی‌نهادوند، س.، کریمی، ا.، و رسولی‌آذر، س. (۱۳۹۵). رفتار اطلاع‌یابی آموزشگران مرکز آموزش جهاد کشاورزی استان فارس در فعالیت‌های آموزشی- پژوهش. پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۳۶، صفحات ۷۷-۸۹.

۱۰- فلسفی، پ.، و حسینی، م. (۱۳۸۴). طراحی نظام دو سویه دانش و اطلاعات کشاورزی به منظور نهادینه کردن مشارکت کشاورزان در تشکلهای تولیدی. فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، دوره ۵۲، شماره ۱۳، صفحات ۲۰۵-۱۸۱.

۱۱- کاظمی، س.، یعقوبی، ج.، و خیری، ش. (۱۳۹۱). بررسی عوامل مؤثر بر رفتار اطلاع‌یابی کارشناسان جهاد کشاورزی استان زنجان. مجموعه مقالات اولین کنفرانس ملی راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار، ۲۰ اسفند ماه، تهران: وزارت کشور.

۱۲- گنجی، ش.، دینانی، م.، و فروغی، ف. (۱۳۸۷). بررسی نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه رازی کرمانشاه. فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، دوره ۴، شماره ۱۲، صفحات ۷۳-۹۶.

۱۳- مهربان جوبینی، س.، حسومی، ط.، و کوچکی، ا. (۱۳۸۸). بررسی نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی پژوهشگران فناوری نانو. فصلنامه اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی، شماره ۳، صفحات ۱۳۱-۱۱۷.

۱۴- نجف‌لو، پ.، و یعقوبی، ج. (۱۳۹۳). وضعیت دانش اطلاع‌یابی دانشجویان تحصیلات تکمیلی کشاورزی دانشگاه زنجان. پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۲۹، صفحات ۲۴-۳۲.

۱۵- نصیری، م. (۱۳۸۴). بررسی رفتار اطلاع‌یابی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهبهان و تأثیر استادان بر الگوهای اطلاع‌یابی. مجله کتابداری، شماره ۴۳، صفحات ۱۵۳-۱۸۱.

۱۶- نوروزی، ی.، علی‌پور، م.، و حافظی، م. (۱۳۸۹). بررسی رفتار اطلاع‌یابی اعضا هیئت‌علمی دانشگاه اراک در استفاده از اینترنت. فصلنامه دانش‌شناسی (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات)، شماره ۱۰، صفحات ۸۱-۹۱.

17- Brindesi, H., Monopoli, M., & Kapidakis, S. (2013). Information seeking and searching habits of Greek physicists and astronomers: a case study of undergraduate students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 73: 785-793.

Cho18- wdury, S., Gibb, F., & Landoni, M. (2011).

